Lietuvį pasitikėk savimi ir savo tautiečiais, o gyvenimas tau šypsosis. Visus žygius paremk kilniu žmoniškumu.

VIENYBĖ

LITHUANIAN DAILY

Kiekvienas geros valios lietuvis privalo būti tautinius darbuose aktyvesnis, o labiausias lietuvybės darbas—platinimas ir tautinės sąmonės ugdymas.

LIII. METAI. 268 (857) N. Telephone: EVergreen 7-7840 BROOKLYN, NEW YORK, ANTRADIENIS, 1939 M., LAPKRIČIO-NOVEMBER 21 D. KAINA CENTAI

New York Public Library 470 Fifth Ave.

THE NEW YORK PUBLIC LIBRARY ASTOR LENOX TILDEN FOUNDATIONS

Šiaurės Juroje nuskendo trečias Lietuvos laivas

ŠIANDIEN

Dvi įtakos sferos Lietuva pusiau Blaškosi miglos Vienodi siekimai

JONAS KRŪZE

Pereitą savaitę Berlyne pasirašyta nauja Rusijos Vokietijos sutartis, kuria tos dvi valstybės pasidalina įtakos sferomis Europoje. Vadinasi visa Europa dabar yra padalinta į dvi dalis: Vokietijos ir Sovietų Sąjungos įtakos sferas. Kol kas tas nematomasis naujasis Europos ekonominės ir kultūrinės įtakos sferų žemėlapis mums nėra smulkiai žinomas, tačiau, jau iš vieną kitą kartą praslydusių per diplomatų lūpas pareiškimų atrodo, kad Švedija, Suomija, Estija, Latvija, rytinė Lietuvos dalis, buvusi rytinė Lenkija, Rumunija, Bulgarija ir Turkija turėtų įeiti į Sovietų Sąjungos įtakos sferą, o tuo tarpu buvusi vakarinė Lenkija, vakarinė Lietuva (Suvalkija), Danija, Norvegija, Olandija, Belgija, Šveicarija, Vengrija, Jugoslavija ir kitos — į Vokietijos įtakos sferą.

Kol kas, atrodo, vokiečiai ir rusai tvarko Baltijos jūrų sferas ir ta prasme jau sudaryta pirmoji sutartis, kuri nustato tų sferų nematomas sienas. Beje, Vokietija norėjo būtinai šioje sutartyje pažymėti, kad Norvegija patenka į Vokietijos įtakos sferą, tačiau Rusija tam pasipriešino ir nurodė, kad Norvegija nėra Baltijos jūrų valstybė ir todėl dabar ne laikas kalbėti apie ją.

Šių dviejų įtakos sferų realizavimui iki šiol didžiausią kliūtį pastatė Suomija, kuri griežtai pareiškė nesutiksianti su Rusijos reikalavimais. Žinoma, švedai, norvegai ir kitos valstybės nujausdamos šį Vokietijos Rusijos planą skatino Suomiją nesutikti su rusų reikalavimais. Dėl to šiomis dienomis rusai ir vokiečiai paskelbė bendrą blokadą prieš Suomiją, nors blokadoje tik viena Vokietija figūruoja, kaip kariaujanti valstybė. Jai daug patogiau užblokuoti ir sulaikyti Suomijos laivus, negu nekariaujančiai Rusijai. Bet nėra abejonės, kad tas daroma abiejų valstybių susitarimu.

Ši naujoji Vokietijos Rusijos sutartis pradeda po truputį blaškyti tą miglą, kuri slėpė ligšiolinius Rusijos Vokietijos siekius Europoje. Žinoma, tai tik pradžia. Neabejojama, kad netolimoje ateityje paaiškės daugiau ir sensacingesnių dalykų. Dalinai pradeda aiškėti ir priežastis kodėl Vokietija atiduodama Rusijai okupuotus Lenkijos kraštus, pasiliko sau dalį buvusios lenkų okupuotos teritorijos: Suvalkus ir Seinus.

Tuo tarpu vakarų Europoje pereitą savaitę įvyko kitas reikšmingas įvykis: Anglija ir Prancūzija jungia visas savo ekonomines ir finansines pajėgas. Tas, žinoma daroma tikslu sutvarkyti savo bendruosius karo ir ekonominius reikalus, kad viena valstybė kitai neužbėgtų už akių ir nekonkuruoti rinkoje, kaip buvo daroma pereitame kare.

Tačiau politikos, ekonomijos ir socialių reikalų žinovai tame anglų prancūzų žingsnyje mato pradžią naujos eros Europoje. Iš tos tų dviejų valstybių koperacijos gali gimti nauja Europos Federacija, kuri gali turėti didelės teigiamos įtakos į visą pasaulį. Tarp Vokietijos Rusijos įtakų sferų pasidalinimo ir jų bendradarbiavimo rytų, centralinėje, šiaurės ir pietų Europoje ir Anglijos Prancūzijos ekonominės, finansinės ir karinės koperacijos yra mažas skirtumas. Atrodo, kad abi pusės siekia to paties tikslo Europos Federacijos, tik kitais keliais.

NAUJOJI RUSIJOS VOKIETIJOS SIENA STROPIAI SAUGOJAMA

PARIS, lapkr. 20 d. — Atvykęs į Paryžių Amerikos laikraščių korespondentas, kuris buvo ištremtas iš Vokietijos sako, kad nežiūrint, jog nacių ir komunistų spaudoje nuolatos rašoma apie gerus Vokietijos Rusijos santykius, naujoji Vokietijos Rusijos siena labai stropiai saugojama. Negana to ta naujoji siena visai uždaryta, ir nei vieno žmogaus per ją pereiti neleidžiama. Pastebėtina, kad vokiečių kareiviai su rusų kareiviais taip pat nekalba ir net vieni kitiems rodo neapykantos. Tiek Vokietijos, tiek Rusijos pusėje pasienyje pastatyta daug kariuomenės ir prigabenta daug ginklų. Vokiečių kareiviai sako, kad jie mielu noru kariautų prieš Rusiją, jeigu jiems leistų jų valdžia.

SULAIKYTA APIE 50,000 ČEKŲ

PARIS, lapkr. 20 d. — Nepatikrintomis žiniomis, Vokietijos naciai buvusioje Čekoslovakijoje sulaikė apie 50,000 čekų, kuriuos suvarė į koncentracijos stovyklas. Taip pat pranešama, kad iš viso vėliausiu laiku sušaudyta 120 čekų, daugiausia Pragos universiteto studentų.

Vokiečiai Klaipėdoje neperka iš lietuvių nei namų, nei ūkių

KLAIPĖDA. — Po Klaipėdos prijungimo prie Lietuvos daugelis vokiečių norėjo nupirkti Raudonojo Kryžiaus ligoninę ir Tautinio lietuvių banko namus Klaipėdoje. Jau buvo beveik viskas sutarta tiktai beliko pasirašyti pirkimo — pardavimo sutartį, tačiau paskutiniu laiku vokiečiai nuo šitų pirkimų atsisakė. Pradėjus kraustyti vokiečius iš Latvijos ir Estijos, esą susirūpinę Klaipėdos miesto ir krašto vokiečiai. Jų tarpe Klaipėdoje esą įvairių kalbų, kurios lietuvius dominančios.

VOKIETIJOS, RUSIJOS IR LIETUVOS PREKYBOS KONFERENCIJA

KROKUVA, lapkr. 20 d. — Vakar į Varšuvą atvyko Sovietų Sąjungos, Vokietijos ir Lietuvos delegatai pradėti naujas prekybos derybas, kuriose tarp kitko bus kalbama apie prieš karą įvestų Lenkijos tabako, spirito, druskos, degtukų ir loterijų monopolių panaikinimo buvusiose Lenkijos teritorijoje.

Ta proga pranešama, kad visa Rusijos kariuomenė jau atvyko į Lietuvą ir Lietuvos kariuomenės autoritetų pagalba jau spėjo pastatyti savo kariuomenės įgulas paskirtose vietose. Rusijos kariuomenės pastatymas savo bazėse Lietuvoje įvykdyta labai tvarkingai ir be jokių kliūčių.

ALIJANTAI SKANDINS PERVESTUS RUSAMS NACIŲ LAIVUS

PARIS, lapkr. 20 d. — Pasklidus gandams, kad Vokietija pardavė Sovietų Sąjungai savo didelį keleivinį laivą "Bremen" ir keliolika kitų prekybinių laivų, prancūzų laikraščiai sako, kad jeigu Rusija bandys tuos laivus naudoti prekybai, tai anglai ir prancūzai juos užtikę jūroje nuskandins, kaip Vokietijos laivus. Nurodoma, kad einant dar 18 amžiaus Prancūzijos karo įstatymais, laivai neutralinės valstybės nupirkti iš priešo laikomi priešo laivais ir konfiskuojami ar skandinami, nežiūrint, kad jie plaukioja po kitos valstybės vėliava.

KUN. MILEŠKA TVARKYS VILNIUJE LABDARYBĘ

KAUNAS. — Karmelitų kle bonas kun. Mileška vyks į Vilnių, kur organizuos katalikiškų labdarybės organizacijų darbą. Šiomis dienomis atvyko Tarptautinio Raudonojo Kryžiaus atstovas.

LIETUVOS BALTIJOS LLOYDO LAIVAS "KAUNAS" UŽPLAUKĖ ANT MINOS

Belgų žvejų laivas išgelbėjo "Kauno" įgulą; vienas žuvo ir keturi sunkiai sužeisti

KAUNAS, lapkr. 20 d. — A/P žiniomis, lapkričio 19 d. Šiaurės jūroje, netoli Olandijos pakraščių Lietuvos Baltijos Lloydo prekybinis laivas "Kaunas", 1,521 tonų talpos užplaukė ant plaukiojančios minos, susprogo ir nuskendo. Iš 20 žmonių įgulos, vienas buvo vietoje užmuštas nuo sprogimo, keturi sužeisti, o likusieji išgelbėti. "Kaunas" plaukė iš Lietuvos į Anglija su prekėmis. Žiniomis iš Belgijos, lapkričio 19 d. vienas belgų žvejų laivas grįžo iš Šiaurės jūrų su Lietuvos laivo "Kaunas" išgelbėta įgula, iš viso 16 žmonių. Belgų laivas išgelbėtuosius atgabeno į Zeebrugge.

Pereitą savaitę Baltijos jūroje nuskendo du Lietuvos laivai: "Panevėžys" ir "Nida". Iš viso iki šiol nuskandinti trys Lietuvos laivai.

NACIAI ĮVEDĖ KORTELES BOVELNINIAM GAMINIAM

BERLIN, lapkr. 20 d. — Vokietijos vyriausybė įvedė korteles bovelniniams audiniams, kurie iki šiol buvo parduodami laisvai. Nurodoma, kad vėliausiu laiku Vokietijoje jaučiama bovelnos trūkumas ir dėlto kai kurios bovelnos dirbtuvės Vienoje turėjo užsidaryti. Naciai susirūpinę, kad bovelnos gali pritrūkti karo reikalams.

PRANAŠAUJA VOKIETIJOJE PERVERSMĄ

PARIS, lapkr. 20 d. — Šiomis dienomis atvykęs į Paryžių buvęs Hitlerio pagelbininkas Otto Strasser, kuris vėliau ištremtas iš Vokietijos ir apsigyveno Šveicarijoje, neseniai gavo Šveicarijos valdžios įsakymą per 48 valandas išsikraustyti iš to krašto. Strasser sako, kad jis palaiko nuolatinius ryšius su savo draugais Vokietijoje ir jis neabejoja, kad Vokietijos gyventojai galės pakęsti Hitlerio režimą tik iki ateinančių metų pavasario. Tuomet esą, Vokietijoje bus didelis perversmas.

AUKOJO VILNIAUS REIKALAMS 1,000 LITŲ

KAZLŲ RŪDA. — Šios miškų urėdijos tarnautojai susirinkę nutarė iš savo algų suaukoti 1,000 litų karo ir priespaudos suvargintiems broliams vilniečiams sušelpti. Panašių aukojimų daroma ir daugelyje kitų provincijos miestų ir miestelių valdininkų ir tarnautojų tarpe.

MIRĖ 122 METŲ JONIŠKIETIS

JONIŠKIS. — Joniškio mieste mirė seniausias žmogus Juozas Tubys. Jis buvo seniausias ne tiktai Joniškio mieste, bet ir valsčiuje. Juozas Tubys mirė išgyvenęs 122 metus. Šis senelis rusų kariuomenėj ištarnavo 25 metus. Jis papasakojo, kad jau buvęs apie 15 metų per pirmąjį (1831 m.) sukilimą, kuriame net dalyvavęs, ir kaipo uolus lietuvybės šalininkas, buvęs paimtas į rekrutus, turėdamas 18 metų, kur ir ištarnavęs 25 metus, dalyvavęs Sevastopolio kare. Šis senelis, mirdamas, kiek yra žinoma, paliko kitą Joniškį senuką apie 115 metų.

NUSKANDINTA PENKI LAIVAI

LONDON, lapkr. 20 d. — Anglijos Admiraliteto žiniomis, paskutiniu laiku nuskandinta penki prekybiniai laivai, kurių keturi yra neutralinių valstybių, jų tarpe vienas Lietuvos laivas. Ryšium su tais prekybinių laivų skandinimais, anglai sako, kad vokiečių povandeniniai laivai Šiaurės jūroje mėto minas kur jiems patinka, be jokios tvarkos ir apie tai nepraneša neutralėm valstybėm.

Dėlto šiomis dienomis nuskendo olandų keleivinis laivas "Simon Bolivar" ir su juo kartu apie 155 žmonės. Visi kiti keturi laivai taip pat užplaukė ant minų Šiaurės jūroje. Iš viso tose nelaimėse žuvo 168 žmonės.

KAUNAS. — Šiomis dienomis iš Lietuvos Palestinon išvažiavo apie 50 žydų. Apie 20 žmonių, kurie laikomi Anglijos piliečiais ir per Vokietiją tranzito visų negavo, išvyko per Sov. Rusiją, o Lietuvos piliečiai per Vokietiją.

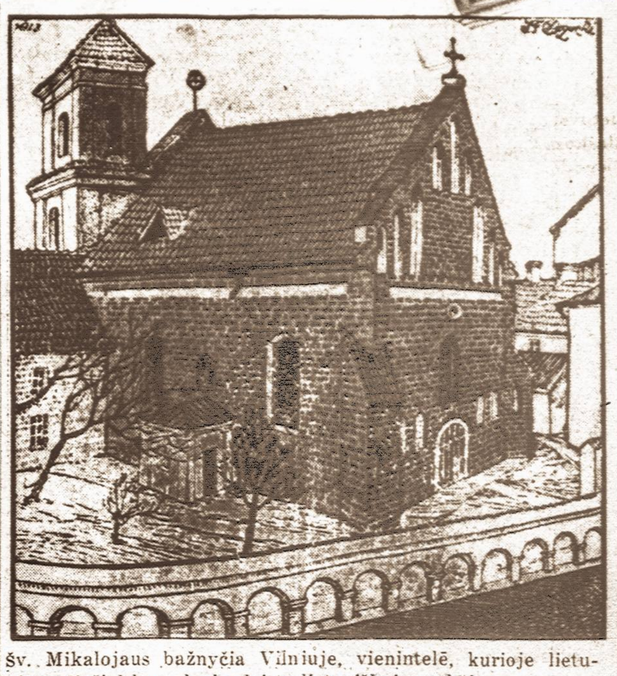

Šv. Mikalojaus bažnyčia Vilniuje, vienintelė, kurioje lietuviams ligšiol buvo lenkų leista lietuviškai melstis.

Į KAUNĄ ATVYKO SOVIETŲ KOMISIJA IŠGABENT UKRAINUS, BALTGUDŽIUS

"Mes ateiname, broliai, nevaržyti, bet mylėti, ne griauti, bet statyti", sakoma atsišaukime

VILNIUS, lapkr. 20 d. — Vakar per Vilnių į Kauną atvyko specialė Sovietų Sąjungos komisija, kuri pasirūpins suregistruoti visus į Lietuvą atbėgusius buvusios Lenkijos kariuomenės karius, kurie Lietuvoje buvo nuginkluoti ir internuoti. Sovietų komisija pasirūpins visus baltgulžius ir ukrainiečius buvusius Lenkijos kariuomenėje ir dabar Lietuvos nelaisvėje išsiųsti į jų senąsias gyvenimo vietas Ukrainoje ir Baltgudijoje. Lietuvoje iš viso dabar yra apie 14,000 internuotų buvusių lenkų karių, kurių tarpe yra nemažai ukrainiečių ir baltgudžių.

Lietuvai užėmus Vilnių Lietuvos visuomenės vardu išleistas į vilniečius atsišaukimas, kuriame be kt. sakoma: "Mes ateiname, broliai, ne varžyti, bet mylėti, negriauti, bet statyti. Mes ateiname, nešdami tvarką ir darbą. Mes atnešame teisę ir teisybę. Neteisinga buvo, kad darbininkas neturėjo darbo, kad daug sričių buvo neapdirbta; kad žemdirbys neturėjo duonos ir žemės, tuo tarpu kai dideli plotai žemės buvo perdaug nelygiai paskirstyti. Bus stengiamasi tas neteisybes išlyginti. Lietuva yra mūsų visų tėvynė ir visi jos sūnūs ir dukterys turi lygias teises į vienodą jos meilę ir pagarbą. Nėra Lietuvoje papročio persekioti tikybą, kalbą ar atskirų žmonių įsitikinimus. Mes visi jaučiame esą Lietuvos kūrėjai, todėl, kiek tik mūsų jėgos leidžia, dirbam jos ir jos gyventojų gerovei".

— Už neleistinus išsišokimus prieš rimtį ir tvarką Kauno apskr. viršininkas į priverčiamojo darbo stovyklą trims metams išsiuntė 55 asmenis ir iš Kauno ištrėmė 7 asmenis.

VIENYBĖS VAKARIENĖ

SUSIVIENIJIMO SALĖJE, 197 GRAND STREET, BROOKLYN. GRUODŽIO 2 DIENĄ, 7 VALANDĄ VAKARE BILIETAS $1.50

LIETUVOS VOKIEČIAI LAUKIA ĮSAKYMO IŠ TEN KRAUSTYTIS

Derybos dėl vokiečių iškėlimo iš Lietuvos netrukus bus pradėtos Kaune

KAUNAS. — Vokietijos vyriausybės įgaliotinis vokiečiams iš Estijos ir Latvijos perkelti į Reichą, kurs lankėsi ir Lietuvoje, spaudos atstovams pareiškė, kad dėl vokiečių perkėlimo iš Lietuvos, Reicho vyriausybė dar nesiėmusi jokios iniciatyvos. Vokiečių grąžinimas į Reichą negalįs būti atliktas vienu kartu. Kada būsią pradėta tartis su Lietuva dėl vokiečių iškėlimo, dar nesą žinių. Berlyne manoma, kad artimoje ateityje derybų su Lietuva tuo reikalu netenką laukti.

Iš Kauno vokiečių kolonijos sluoksnių patiriama, kad šiuo metu Lietuvos vokiečiai esą aprimę. Tačiau savo turtus dėl visa ko jie stengiąsis kuo greičiau likviduoti. Vienas atsakingas vokiečių kolonijos asmuo pareiškė: "Dabar mes žinome, kad anksčiau ar vėliau turėsim Lietuvą apleisti".

Lietuvos vokiečių laikraštis "Deutsche Nachrichten fur Litauen" įdėjo vokiečių Kulturverbando atsišaukimą į Lietuvos vokiečius, kuriame sakoma, kad 35,000 Lietuvos vokiečių evakuacijos klausimas dar nesąs paaiškėjęs, dėlto prašoma vokiečių nesijaudinti ir palaukti autentiško Kulturverbando pranešimo, kurs, reikalui paaiškėjus, tuojau būsiąs paskelbtas. Dabar Lietuvos vokiečiai laukia to paskelbimo.

VILNIAUS PASKOLA PRIVALOMA VISIEMS VALDININKAMS

KAUNAS. — Spalių 21 d. posėdyje seimas priėmė 4,5 nuošimčių Vilniaus paskolos įstatymą 50 milijonų litų sumai. Paskola bus sunaudota išimtinai Vilniaus krašto atstatymo reikalams ir bus privaloma visiems valdininkams, namų savininkams, pramoninin kams, prekybininkams ir mokantiems darbo pajamų mokesčius. Tik ūkininkams ši paskola nebus privaloma.

KIEK KAŠTUOJA VIENA KARO DIENA?

LONDON. — Karo dalykų žinovai apskaičiuoja, kad šiuo metu kariaujančios šalys turi prie ginklo apie 16 mil. vyrų, kurių išlaikymas kasdien kaštuoja apie 35 mil. dol. Karo laivynų, aviacijos ir kitų ginklų rūšių būtyje išlaikymas kaštuoja apie 65 mil. dol. Šovinių, sviedinių, bombu ir kitokių ginklų bei amunicijos kasdien suvartojama bemaž už 50,000 mil. dol. Įvairaus turto kasdien sunaikinama už apie 34 mil. dol.

Nekariaujančių kraštų karo atveju pasiruošimas ir įvairios apsaugos priemonės kasdien kaštuoja per 83 mil. dol. Prekybos, pramonės ir įvairių rūšių susisiekimo sutrukdymas Europai kasdien atsieina apie 65 mil. dol. Tuo būdu dabar vykstančio Europoje karo kiek viena diena kaštuoja apie pusę miliardo dol. Tai tik labai paviršutiniški skaičiai, o karas taip pat tik prasidėjęs, nes svarbiausios vokiečių ir anglų prancūzų jėgos dar nepradėjo didelio masto kautynių. O kiek gėrybių karas sunaikins, kai jis įsidegs visu smarkumu.

LITHUANIAN DAILY UNITY

VIENYBĖ

Oldest Lithuanian Newspaper
193 Grand St., Brooklyn, N. Y.
Telephone: EVergreen 7-7840
Published daily except Sundays and Holidays by
Lithuanian Press Corp., Inc.

Entered as Second Class Matter October 23, 1907 at the Post Office at Brooklyn, N. Y. Under the Act of March 3, 1879

Advertising rates on application

PRENUMERATA

Brooklyne ir užsieniuose:

Metams	$7.00
Pusei metų	$3.75
Trims mėnesiams	$2.00
Vienam mėn.	$0.90

Jungtinėse Valstybėse ir Kanadoje:

Metams	$5.00
Pusei metų	$2.75
Trims mėnesiams	$1.65
Vienam mėn.	$0.75

Visais reikalais adresuokite:
Lithuanian Press Corporation
193 Grand St., Brooklyn, N. Y.

S. E. Vitaitis — Redaktorius.
A. S. Trečiokas — Prezidentas.

PAGELBĖKIME APIPLĖŠTAM VILNIUI

Šioje VIENYBĖS laidoje pacituojame iš Naujienų jų specialaus korespondento Lietuvoje pranešimo dalį, kurioje nusakoma kaip begėdiškai buvo apiplėštas Vilnius ir jo krašto atgautoji dalis. Už beverčius Sovietų vidaus valiutos popiergalius-rublius raudonosios armijos kariai atėmė iš gyventojų paskutinius jų marškinius, avalinę ir kitas gyvenimo reikmenis. Taip pat pramonės ir industrijos įmonių bei miesto ir valdiškų pastatų ir įstaigų inventorius, atsargos medžiaga ir viskas, kas tik buvo galima paimti, išplėšta ir išgabenta į Sovietų Rusijos teritoriją.

Kad šitie Naujienų korespondento teigimai yra tikri ir teisingi, tai paliudija ir Lietuvos Žinios, kurios tarpe kita rašo:

"Didelių rūpesčių gyventojams ir įstaigoms kelia Vilniaus miesto ištuštinimas. Miesto ir privačios įmonės išgabentos, valdiškų pastatų ir įstaigų inventorius, atsargos medžiaga, anglys, geležis, odos, radijo stotis, ligoninės, spaustuvės ir kt. Parduotuvės baigia viską išparduoti. Lietuviai įžengę į miestą, turės kurtis iš naujo."

Kuomet šitaip aiškiai ir atvirai rašo Lietuvos laikraščiai apie raudonosios armijos "šeimininkavimą" Vilniuje ir jo krašte, nebelieka jokios abejonės, kad Vilnija begėdiškai apiplėšta besirengiančios išeiti raudonosios armijos. Tokia padėtis dar labiau pasunkina Lietuvai visą kuo aprūpinti Vilniją. Tokiu atveju prisieina ne tik Vilnijos krašto biednuomenę sušelpti, bet jau reikia net išnaujo atkurti visą industriją ir pramonę, kad sudarius galimybes gyventojams bent skurdų pragyvenimą užsidirbti.

Todėl patriotingieji Amerikos lietuviai, netikėkite komunistų pasakoms, kad raudonoji armija į užimtus kraštus visko privežė. Ypač lietuviškieji komunistai plūdo ir keikė tuos šaltinius, kurie padavė žinias anglų spaudai, kad raudonoji armija ir Stalino komisarai apiplėšė Vilnių ir visą Lietuvai grąžinamą Vilnijos dalį. Dabar net Lietuvos laikraščiai patvirtina tas žinias ir todėl jokių abejonių apie tai negali būti.

Kiekvieno patriotingo Amerikos lietuvio pareiga kiek galint sušelpti apiplėštus Vilniaus ir jo krašto lietuvius. Vienas laikraštis padaro praktišką pasiūlymą, kurį mes papildydami patariame kiekvienam Amerikos lietuviui padaryti besiartinančių Kalėdų dovaną Vilniaus kraštui. Kiekvienas turintis užsiėmimą lietuvis be didelių sunkumų gali paaukoti vieną dolerį sušelpimui Vilnijos. Jei tokias savo pareigas visi Amerikos lietuviai suprastų ir atliktų, tai ūmiu laiku Amerikos lietuviai sudėtų kelis šimtus tūkstančių dolerių nuskriaustų Vilnijos gyventojų sušelpimui.

Aukas geriausiai ir saugiausiai perduoti ar persiųsti Lietuvos konsulatams. Vilnijos šelpimui aukas priima ir VIENYBĖS redakcija. Davusių bent dolerį Vilnijos sušelpimui vardus paskelbsime dienraštyje ir jų sudėtas aukas perduosime Lietuvos Generaliniam Konsulatui. Amerikos lietuviai, atlikime savo pareigas sušelpdami apiplėštus savo tautiečius Vilniuje ir atvaduotoje Vilnijos dalyje.

VEGETARŲ LAIKRAŠTIS LIETUVIAMS

Brooklynas — laikraščių centras. Čia išeina pora dienraščių, keletas savaitraščių, žurnalų ir daug vienkartinių bei daugkartinių įvairių žurnalų. Girdėt, jau kitą savaitę iš spaudos išeisiąs naujas laikraštis Brooklyne, tai vegetarų laikraštis.

Brooklyne jau seniai gyvuoja Lietuvių Sveikatos ir Kultūros Draugija. Jos būrelis veikėjų skleidžia lietuvių visuomenei idėją natūraliu būdu gydytis, mažiau ar visai nevalgyti mėsos, misti natūraliu maistu, daug valgyti vaisių ir augalų, daug mankštintis, visai negerti svaigalų. Draugijoje yra apie 30 narių. Skyrių ir pasekėjų turi apie penketoj lietuvių kolonijų.

Masinio pritarimo šiai draugijai nebuvo dėl kelių priežasčių. Pirmoji ir vyriausia, kam, žmogus apsiskaito, tapti vegetaru, jei norisi valgyti ką nori ir kiek nori... Mūs tauta per daug šimtmečių įpratusi valgyti sunkų mėnesinį maistą, o kaip šiauriečių tauta, įpratusi riebalams dar turi sunkesnę problemą, negu, pav., italų, prancūzų ar kitų pietiečių tauta, atsisakyti sunkaus mėsinio maisto. Antra svarbi priežastis, tai kol nesveikata nepriverčia ieškoti būdų sveikatą saugoti, tol žmogus delsia. Bet yra tokių, kurie suranda atsakymą vegetaruose.

Dar svarbu, kad vegetarizmo priešas yra mėsinės, svaigalų parduotuvės, medicinos gydytojai. Kadangi mes daug lietuvių šioj srity turim gerai įsigalėjusių, dėl to vegetarizmo idėja nėra labai paplitusi.

Atrodo, kad grupė lietuvių vegetarų dabar nori savo veikimą praplėsti, dėl to ruošiasi išleisti net savo spaudos organą. Koks jis bus, nežinau, žinau, kad ruošiamasi jį išleisti. Pernai įsikūrė vegetarų maisto krautuvė, dabar, matomai, eis į platesnę visuomenę pasekėjų gauti.

Jonas Valaitis

SIŪLAI IŠ DIRBTINIŲ MEDŽIAGŲ

Ligi šiol dirbtinio šilko bei dirbtinės vilnos gamybai vartodavo tik naturalius gamtos teikiamus žaliavinius produktus. Tokiomis naturalėmis žaliavomis šilkui yra mediena, o dirbtinei vilnai — pienas. Kaip viėnas šveicarų chemiškos pramonės laikraštis rašo, dabar esąs surastas būdas ir šias žaliavas pakeisti dirbtinėmis. Pasak minėto laikraščio dirbtinių siūlų žaliavos pagrinde būsiančios aminorūkštys.

Teigiama, kad siūlai pagaminti iš sintetiniu būdu pagamintos žaliavos išeiną dar daug atsparesni ir plonesni.

— Prie Rumšiškių baigiami ardyti "velnio tiltai". Akmenys sprogdinami ir baidokais gabenami į pareikalavimo vietas.

'KAI ATEIS LIETUVIAI, VISKO TURĖSIME'

Šių dienų Vilniaus vaizdai ir nuotaikos

Pastarųjų dienų Vilniaus gyventojų nuotaikos būtų sunku keletu žodžių apibūdinti. Visi žmonės minta lūkesčiais, kurie kasdien, net ir kas valanda didėja. Laukiama maisto, kuris kasdien mažėja; laukiama kuro, kurio mieste, galima sakyti, visai nėra; laukiama darbo, kuris šiuo metu kaip ir nevykdomas.

Žmonės, temisdami lūkesčiais, nuo ankstaus ryto iki vakaro, kol galima mieste vaikščioti, telkiasi gatvėse. Jie vaikščioja nežinia kur ir nežinia ko, tai vienur kitur būriuojasi. Nėra kas veikti, visiems nemieli ir namai. Už tat kiekviena diena Vilniuje daro savotišką vaizdą. Atrodo, kad šiame mieste nepaprastai gausu gyventojų, kurie jau nebesutelpa nei visuose esamuose namuose, nei įstaigose. Dėl to jie telkiasi gatvėse ir abuojūs jomis vaikščioja. O iš tiesų gyventojų nėra jau toks didelis skaičius, kaip iš pirmo įspūdžio išrodo. Jų, reikia pasakyti, yra žymiai daugiau, negu ankstesniais laikais. Gyventojų skaičių padidino iš įvairių buvusios Lenkijos miestų pabėgėliai. Tačiau normaliu laiku, jei visose įstaigose ir įmonėse vyktų darbas, tas gyventojų pagausėjimas nedarytų tokio ryškaus vaizdo, koks jis šiandien yra.

Didelis lietuvių kalba susidomėjimas

Lietuvių kalba Vilniuje šiandien yra dėmesio centre. Šia kalba, kuri devyniolika metų buvo uite ujama ir darytos visokiausios kliūtys jai plisti, šiandien ne tik susidomėję daugelis Vilniaus gyventojų, bet jau nemaža jų mokosi, kad, atvykus Lietuvos kariuomenei, jau galėtų lietuviškai prabilti.

Šia pačia proga paminėtina, kad paskutiniu metu, kai tik vilniečiai sužinojo apie Vilniaus grįžimą Lietuvai, nemaža atsirado žmonių, viešai prabylančių lietuviškai. Tai lietuviai, kurie per ilgus metus uiti, viešumoje tekalbėjo lenkiškai. Lietuvių kalba prabilimas jiems buvo tiesiog pavojingas, nes šie žmonės būtų netekę paprasčiausio darbo, į kurį įsikibę šiaip taip laikėsi. Jie, susidarė įspūdis, jau buvo atskilę nuo savo tautos kamieno ir net vietos lietuviams, ryžtingai kovojusiems dėl lietuvybės, dažniausiai nebuvo žinomi. Tokie žmonės skaudančia širdimi slėpė savo tautybę, visa siela jausdamiesi tuo, kas yra.

Daugiui šių žmonių ir nebuvo kitos išeities, kaip tik tylėti. Šiandien jie pasijuto laisvesni ir daug kur nustembi išgirdęs juos gražiai prakalbant gimtąja tėvų kalba, kuria jie tekalbėjo tik savo namuose

Pasikeitus sąlygoms daugis kitataučių, iki šiol tebekalbėjusių lenkiškai, stengiasi kuo greičiau pramokti lietuviškai. Šiandieniniame Vilniuje daug kur pamatysi iškilijuotų bei par duotuvių vitrinuose įdėtų skelbimų apie ruošiamus lietuvių kalbos kursus.

Visai mažėja maistas

Maisto stoka Vilniuje kasdien vis daugiau ryškėja. Dar prieš keletą dienų buvo galima vienur kitur mėsinėse matyti šiek tiek jautienos mėsos. Pastaruoju metu ir jos jau sunku gauti. Prieš keletą dienų dar eilės valgyklų bufetuose buvo galima pastebėti tai vieno, tai kito užkandžio. Šiandien Vilniuje maisto produktų kaip ir nėra. Tik eilės žmonių prie maisto produktų parduotuvių kasdien augte auga, nusitiesdamos po kelis šimtus metrų.

Prieš savaitę laiko į Vilniaus turgus ūkininkai dar šiek tiek atveždavo maisto produktų. Šiandien ir šių maisto tiekėjų skaičius sumažėjo ki minimumo. Žmonės bijosi bet ką vežti parduoti dėl to, kad jau visai nebepasitiki zlotu, kurio kursas kasdien vis daugiau krenta. Atsižvelgiant į tai daug Vilniaus gyventojų, ypač iš biednuomenės sluoksnių, pateko į beviltišką būklę. Už turimus mažus zlotų kiekius, jie jau nieko negali nusipirkti, o darbo nėra. Dėl to, nepaprastai išpildo juodosios biržos veikla. Vadinamosios juodosios biržos šiandien viešai veikia visoje eilėje Vilniaus gatvių. Čia didžiausia žmonių spūstis. Tokiose biržose visko pasiūloma. Apdėvėtų drabužių, buto apyvokos daiktų, sutuoktuvių žiedų, senų laikrodžių ir kita. Vieni, su įvairių prekių pasiūla atvykę į juodąsias biržas tikisi biznį padaryti, tuo tarpu daugis beturčių čia atneša būtiniausius daiktus tik dėl to parduoti, kad neturi už ką pirktis duonos kąsnio, kurio taip pat Vilniuje labai maža tėra belikę. Visa tai dar daugiau augina Vilniaus gyventojuose lūkesčius tikrųjų šeimininkų, kurie apibūdinami keletu žodžių:

— Kai ateis lietuviai, visko turėsime. (D) **V.**

Vaizdelis iš Druskininkų apylinkės. Smagu ir gera vasaros atostogų metu moksleiviui pažvejoti gimtinės ežere ir savo tautiečiams papasakoti mokyklos suole įgytas žinias.

DR. VINCAS KUDIRKA (KAPSAS)

(Paminėjimui Dr. Vinco Kudirkos 40 m. mirties sukaktuvių)

Rašo **P. J. Zuris**

(Užbaiga)

Pagaliau, padirbėjęs du metu Dr. Kudirka galutinai nusilpo sveikatoje ir mirė lapkričio 16 d., 1899 m., sulaukęs vos 41 metų amžiaus. Bet jis paliko mums nemirštančią dovaną, kuri teikia mums apšvietą, viltį ir inspiraciją.

Plunksna yra galingesnė už kardą, nes kardas rūdija, genda ir pradingsta, o plunksnos darbai yra nesunaikinami. Iš po plunksnos išėję darbai yra nenugalimi, juose atgema tautos, iškyla naujos idėjos padarydamos perversmus pasaulio žmonijos gyvenimo santvarkoje ir pakelia žmoniją aukštesnėn civilizacijon ir kultūron.

Vienas iš gabiųjų plunksnos darbininkų ir buvo velionis Dr. Vincas Kudirka. Jo kūriniai yra labai gausi ir brangi dovana lietuviams. Iš jo mes daug ko išmokome. Jo reikšta kritika kitų darbams turėtų būti pavyzdžiu mūsų visoms kritikoms ir tiems, kurie turi pretenzijas kitų darbams kritikas reikšti. Jo bešališkumas, logika ir racionalus įvertinimas literatūros kūrinių aiškiai parodo Dr. Kudirkos nuodugnų supratimą literatūros. Jo eilėraščiai-poezija liūdija jo sielos gilumą, gabumus išsireiškimuose ir įvertinimą doros, šviesos ir tėvynės meilės. Kurį iš mūs nepaskatina įvertinti laiką, pašvesti naudingiems darbams ir aukštiems idealams jo eilėraštis "Labora"? Pažvelgus į jo vertimus pasaulinių kūrinių, kaip Schiller'io "Orleano mergelė", "Vilius Tell", arba Byron'o "Kainas". Čia randame nepaprastą gabumą interpretacijos žvilgsniu ir poetišką supratimą.

Dr. Vinco Kudirkos vertimai lietuvių istorinių dramų, kaip "Kęstutis", "Mindaugas" ir kiti beletristiniai kūriniai liūdija ne tik jo gabumus, pasišventimą, ištvermę, bet ir pastovią gyvenimo filosofiją. Taigi matome, kad Dr. Kudirka pilnai suprato laiko brangumą ir "ta ugnis nėjo ant nieko". Jis mums pilnai įrodo savo darbais vos per 15 metų, kad net tas visuomeninės svarbos žvilgsniu ilgai gyvena, kuris gilios senatvės sulaukia tinginiaudamas, bet tas, kuris supranta laiko svarbą ir savo jėgas panaudoja visuomenės labui.

Jis trumpu savo literatinio darbo laiku ne tik patiekė visą eilę vertimų, ne tik redagavo Varpą ir budino lietuvių tautą iš letargo, bet jis paliko sukurtus tų laikų gyvenimo ryškius vaizdus, kurie visados mums primins tų laikų lietuvių tautos kentėjimus. Jo parašyti "Vilkai" visuomet mums sukels pasipiktinimo jausmą tų laikų Rusijos biurokratijos tarnų neribotu girtuokliavimu, kyšininkavimu ir kitomis nedorybėmis ir kartu pakutens mūsų jausmus jo sveika satyra. Jo klasiška satyra "Atsimėnimai Lietuvos tilto" visiems yra artima ir suprantama, nes paimta iš paties gyvenimo.

Pagaliau Dr. Kudirkos kiti originaliai kūriniai, kaip "Nekalta auka" ir kt. parodo, kad jei likimas būtų leidęs jam ilgiau pagyventi šiame pasaulyje, tai būtume turėję dar didesnį Dr. Kudirkos kūrybos palikimą, kuris būtų dar daugiau prisidėjęs prie lietuvių tautos pakilimo. Bet jei Dr. Kudirka-Kapsas būtų nieko daugiau nenuveikęs ir tik parašęs Tautos Himną: "Lietuva tėvyne mūsų, tu didvyrių žemė", tai vien tuomi būtų užsitarnavęs pirmaeilę vietą mūsų tautos istorijoj. Jo parašytas Himnas išreiškia lietuvio tikruosius siekius. Taika, meilė artymo, siekimas šviesos ir tiesos bei vienybės, tai svarbiausi ir principiniai siekiai mūsų tautos nuo pat galiausių amžių.

Dabar minėdami jo mirties sukaktį teikiame jam užtarnautą garbę ir kartu liūdime, kad likimas buvo toks beširdis ir pavydėjo Dr. Vincui Kudirkai išvysti nepriklausomą Lietuvą, kuri būtų jam gyvam išreiškus pagarbą ir padėką už jo didžius darbus tautos ir tėvynės labui. Mes nors šios sukakties proga palenkime galvas tardami: Lai būna Dr. Vincas Kudirka mūsų tautai pavyzdžiu ir inspiracija kaip reikia aukotis didiesiems darbams tautos ir tėvynės labui bei šviesiai ateičiai tos Lietuvos, kurios laisvei jis save paaukojo.

SKIRIA DALĮ UŽDARBIO VILNIEČIAMS

Kaunas. — Šiomis dienomis įvykusiame valdžios ir didesniųjų privačių įstaigų tarnautojų atstovų pasitarime nusistatyta, kad valdžios, savivaldybių ir privačių įstaigų tarnautojai vilniečiams šelpti skirtų nemažiau, kaip vienos dienos savo uždarbį nuo pagrindinio mėnesinio atlyginimo.

TIKRAI APIPLĖŠTAS VILNIUS IR VISAS KRAŠTAS

Naujienų specialus korespondentas Lietuvoje spalių 21 d. data rašo apie raudonosios armijos šeimininkavimą Vilniaus krašte. Sakosi, kad jis įvairias žinias surankiojęs ir jas patikrinęs apie raudonąją armiją ir todėl tikrina, kad jos yra teisingos ir tikros. Jisai tikrina, kad Vilnius ir visa Lietuvos atgauta Vilniaus krašto dalis raudonosios armijos ir Stalino komisarų tikrai apiplėšta. Kiek įdomesnes to aprašymo vietas čia perspausdiname.

Tik Vienas Plikas Sniegas Paliko . . .

Jau nekalbant apie miestus, net kaimuose, kur tik raudonosios armijos kareiviai pamatė rankinį laikrodį, jį tuoj prievartos keliu pirko. Taip lygiai supirkinėjo batus, kailinius, marškinius, net geresnius drabužius. Už viską mokėjo sovietiškais popieriniais rubliais, kurie kursuoja tik SSSR ribose, o svetur nepriimami, ir pati SSSR per savo sieną pas save jų neįsileidžia.

Tų pinigų likimas nėra žinomas. Visose tose srityse, kurios Lietuvai atitenka, tokių popierinių rublių bus užsilikusių keletas dešimčių milijonų!

Lietuvos raudonosios armijos okupuotoje teritorijoje kareivių būta 50,000. Jei skaitysime, kad kiekvienas kareivis tik po šimtą tų beverčių popierinių rublių paliko, tai jau ir tai penkis milijonus jų turėsime.

Jei turėsime galvoje, kad net pačioje SSSR tasai popierinis rublis turi visai menką vertę (sviesto kilogramas tenai kaštuoja net aštuoniolika rublių; mėsos vienas kilogramas iki dešimties rublių; batai iki aštuoniasdešimts rublių), tai tokio rublio vertė Lietuvoje nepraneša net dvidešimts centų (lietuviškų). Taigi gyventojai už savo daiktus, kuriuos teko veik prievartos keliu parduoti, įsigijo veik bevertę valiutą, o kadangi SSSR iš užsienių savo rublių visai nepriima, tai jų likimas nėra žinomas... O visa, kas tik buvo geresnio aptikta, viskas "išpirkta"... Adatos, siūlai — ir tų neliko! Muilas, popierius, rankšluosčiai — ir tie dingo! O buvo ir tokių atsitikimų, kad net už tokius daiktus jokių pinigų nemokėta, bet tai buvę išimtini atsitikimai.

Visi tie faktai rodyte rodo, kad SSSR jau nėra tokia turtinga, kaip kas ją įsivaizduoja!

Šitie visi reiškiniai labai neigiamai paveikė visus gyventojus, ir retas kuris dabar tiki SSSR gyvenimo gerove.

Šiuo tarpu nekalbu apie raudonosios armijos organizuotą visų daiktų supirkinėjimą ir turto išvežimą, — apie tai parašysiu vėliau, kai visus faktus surinksiu. Dabar tik tiek pasakysiu, kad **viskas, kas tik buvo galima išvežti, tai išvežta. Miestuose dirbtuvių, fabrikų ir kitų įmonių tik VIENOS PLIKOS SIENOS PALIKO! Vežama viskas, kas tik galima išvežti!**

Bendrai apie raudonosios armijos kareivius susidarė toksai visų pripažintas įspūdis. Kareiviai pakenčiamai mandagūs. Tarpusaviai santykiai korektiški, drausmingi. Kareivių apranga pakenčiama, bet neištverminga, greitai dėvisi ir jau buvo matyti kareivių apiplyšusių. Valgis gana silpnokas.

Motorizuotos dalys ginkluotos gerai ir gausiai, bet viskas greitai genda. Raitelių arkliai prasti, maži, menkai šeriami.

Karininkai daugumoje jauni, mažai visapusiai palavinti, siauroką apie viską turį supratimą. **Ir visi nacionalistiškai nusiteikę. Rusų tautą linkę kelti į aukštybes ir į kitas tautas žiūri iš aukšto. Neabejotinai visi patriotiškai nusiteikę ir su aiškiomis imperialistinėmis tendencijomis.**

Rusiškas nacionalizmas ir imperialistinės tendencijos aiškiai nustelbia komunizmo idėjas. Tikriau taru, komunizmo pėdsakų, teoretine prasme, visai nesijaučiama, bet **ryškiai visame kyšo tam tikra politinė ir socialinė santvarka.** Kitaip tarus, ideologiniai visi labai mažai palavinti, bet turi tam tikrą trafaretinį įsitikinimą.

Iš viso eiliniai kareiviai į bendras kalbas su pašaliečiais nesileidžia, — juos visur tokiu atsitikimu pavaduoja politiniai komisarai; net karininkai ir tie vengia kalbėtis su vietos gyventojais.

TINKAMIAUSI KANDIDATAI Į SLA PILDOMĄ TARYBĄ

SLA pildomosios tarybos nominacijose balsuok už šiuos tautinius kandidatus.

Prezidentu — TEISĖJAS VINCAS F. LAUKAITIS iš Baltimore, Md.

Vice prezidentu — V. A. KERŠEVIČIUS iš Scranton, Pa.

Sekretorium — DR. M. J. VINIKAS (dabartinis).

Iždininku — JUOZAS J. BAČIŪNAS iš Sodus, Mich.

Iždo globėjais — STASYS MOCKUS (dabartinis) ir JONAS BRAZAUSKAS iš Cleveland, Ohio.

Daktaru kvotėju — DR. STEPONAS BIEŽIS iš Chicagos, Illinois.

ĮDOMŪS RAŠTAI

KRIZĖ

V. MYKOLAITIS-Putinas

Prieš kelis metus mes stropiai gaudėme aukščiau pažymėto autoriaus išėjusį romaną ALTORIŲ ŠEŠĖLY. Pagarsėjo jis tuo romanu daugiau, negu visais jo eilėraščiais, rašomais per dešimtį metų. Šiomis dienomis perskaičiau vėliausiai jo parašytą knygą KRIZĖ.

Šis jo romanas rašytas tuo tuo laiku, kuomet pasauly susiūbavo vargas, pavadintas švelniai skambančiu vardeliu krize. Amerikoj ji pirmiausia pajusta, bet gi ir ūkio šalys, net ir Lietuva, ją skaudžiai pergyveno. Taigi, imdama į rankas šią knygą, buvau pasirengusi susidurti su aiškia Lietuvos tuo laiku sunkia būtimi ir jau iš anksto jutau gailėsį svarbiausiam mano tėvynės gyventojui, ūkininkui.

Nusivilta kiek. KRIZĖ ne tokia prasme parašyta. Joje vaizduojami žmonės bile laiku gali tapti "krizės" užgulti. Štai svarbesnieji romano asmenys: žymus patrijotas rašytojas Visvydas, dvarininkas Andrius Maleiša, jo brolis Povilas Maleiša su žmoną Kristina-banko tarnautojai, rašytojo Visvydo auklėtinis studentas Juozas, Maleišių sesuo padori lietuvaitė Viktutė, labai suktas biznierius Keršys. Figuruoja dar vienas, kitas Kauno ir provincijos ponia ir ponas, bet jų gyvenimas neparodomas aiškiau.

Patys svarbieji žmonės Kristina, dvar. Maleiša, rašyt. Visvydas.

Dvarininkas Maleiša nenusimano ūkyj, bet galvoj turi daug fantazijos. Vaizduotėj veikiant, jis planuoja ateities gyvenimą dangišku. Realizuoti mintims lenda į skolas. Praskolines dvarą bankui, skolinasi iš tūlo amerikono, išduodamas jam vekselius, pažiruotus autoritetingų žmonių: su turtu ir vien su garbe (kaip rašyt. Visvydas). Žirantus gauti padeda jam brolienė Kristina, kuri būdama tobulo moters gražumo ir sumanaus apsukrumo, prie visų lengvai prilenda.

Dvarininkas Maleiša iš gautų paskolų milžiniškas sumas išleidžia bevaišindamas žymius žmones, iš kurių gali tikėtis ko gero ateity ir bepirkdamas brangias dovanas brolienei, kurią ne juokais pradeda ir įsimylėti. Kristinai netrūksta garbintojų ir be jo. Ji šėlsta su visais, nesiskaitydama nei su šeimos garbe, nei su ateities gyvenimu. Savo vyrą kankina primesdama jam nesistengimą kopti aukštyn tarnyboj, reikalaudama prabangos. Ir Kristina puldinėja prie vyrų ne meilės sumetimais, o vien siekdama materialės naudos. Ji net metus išgyvena su Keršiu ir savo gabumus panaudoja jam "svarbią importo bendrovę" steigti.

Maleiša skoloms nebepajėgia ir procentų sumokėti. Neįvykdęs nė vieno savo žadėto plano, tampa pajuoktas ir Kristinos, kas jį kankina daugiau už suprotestuotus vekselius. Keršio "importo bendrovė" taipogi "subankrutuoja," o jis pats išdumia į užsienį. Spėjama į Braziliją ar Argentiną. Žmonės, pasirašiusieji vekselius Maleišai ir Keršiui, verčiami juos išpirkti. Net rašytojo Visvydo baldai iš varžytinių parduodami. Maleiša visą bėdą verčia krizei, nors ir prieš tai nuo laukų pasėlius dar pavasarį žydams parduodavo. Apie Keršį niekas nieko negirdi. Vienas rašyt. Visvydas rimtai sielvartauja, kad Lietuva gyvendama ir nepriklausomu gyvenimu prisiaugino visokio brudo. Tuo labiau jis kenčia, kad ir jo auklėtinis Juozas sukomunistėja, tampa akižara, ir, nebaigęs universitete studijų, pradeda savarankiškai gana išlaidžiai gyventi. Supranta jį tapus aktyviu komunistinėj dirvoj darbininku, bet jo pajamų šaltinis jam lieka neaiškiu . . . Tačiau jis veja liūdnas mintis iš galvos, žinodamas, kad jo tėvynėj ir daug gera yra ir ateitį joje įžiūri ekaisčią. Skubiai ruošia paskutiniuosius raštus spaudai ir, gautu už juos atlyginimu, baigia mokėti skolą, padarytą Keršiui pasirašant ant vekselio.

Sargenis, turtingas juriskonsulatas ir universiteto docentas veda Maleišių seserį Viktutę ir perima savo nuosavybėn jos subankrutijusio brolio dvarą su visomis skolomis.

Keršio įsteigtai Importo Bendrovei iškeliama byla ir atsakovais be kitų šaukiama ir Kristina Maleišienė. Nors ji nuo Keršio dar anksčiau buvo grįžusi pas vyrą ir buvo atstačiusi pusėtinai gerus santykius, tačiau iš į anksčiau braidytų purvinų pelkių ji nebepajėgia pasiliuosuoti. Pradeda smarkiai iš pinigų kortuoti. Pagaliau prieš teismo dieną ji nusižudo. Visvydas miršta natūralia mirtimi.

Knygoj daug kalbama ir apie Visvydo rašomą Tautos Fondą, kurio tikslu turėjo būti skleisti šaly kultūrą, bet kurio valdžia nerado galimybės priimti. Trumpai užsiminima apie ūkininkų produktams kainų kritimą, apie žemesniesiems valdininkams algų apkarpymą. Pasmerkiančiai paminima suvalkiečių ūkininkų riaušės, suverčiant visą bėdą svetimų valstybių agentams, kurių tikslas buvęs Lietuvą sugriauti iš vidaus. Prisiminima ir garsioji klaipėdiečių byla.

Knyga, nors nerandi joje pagrindinio Lietuvos gyventojo vargų aprašymo krizės laiku, yra įdomi.

Pr. Lapienė.

Lucija Boreikaitė pagerbta jos gimtadienio dienoj

Lapkričio 12 dieną p-lei Lucy Boreikaitei sukako 21 metai. Paminėti tą dieną jos draugės p-lė Veronika Cibulskaitė ir p. Paulauskienė surengė jai savo namuose supryzo pokylį.

Lucy's tėvelis p. Vincas Boreika buvo surengęs labai gražų stalą su skaniais valgiais, kurio vidurys buvo papuoštas su gražiu gimtadienio tortu, ant kurio žibėjo 21 žvakutės. Aplink stalą susėdo visi svečiai. Tuojaus svečiai buvo pavaišinti valgiais ir champne ir p-lė Cibulskaitė atidarė vakaro programą ir paskui jos kalbą sekė visa eilė kitų kalbėtojų, kurie buvo p. Paulauskienė, Garolis, Lapeliūtė, Balčiūnienė, Trečiokienė, Jackienė, Pocius ir daug kitų. Visi svečiai linkėjo p-lei Lucy ko ilgiausių metų. Lucy's tėvelis taip pat kalbėjo, padėkojo visiems susirinkusiems svečiams už tokį gražų paminėjimą jo dukrelės gimimo dienoj. Paskiausiai kalbėjo mūsų dienos kaltininkė p-lė Lucy, ji dėkojo visiems už gražias jai suteiktas dovanas ir už visų atsilankymą.

P-lė Lucy yra gimus Amerikoj ir dar būnant tik kūdikiu ją mamytė išsivežė į Lietuvą ir ten ji gražiai buvo auklėta. Vienok ji pasiilgo savo tėvelio ir dar norėjo pamatyti tą kraštą, kuriame ji gimė, tad pereitą rudenį jį atvyko pas savo tėvelį, kuris gyvena Irvington, N. J. pas kurį ji ir dabar gyvena. Nors p-lė Boreikaitė dar Amerikoj tik trumpas laikas, bet jį yra pasižymėjusi kaipo gera poetė ir mėgsta rašyti eiles kurios jai gana gerai sekasi.

Linkime p-lei Lucijai daug gerų pasekmių jos rašyboj ir veliname jai sulaukti ilgiausių metų.

I. Trečiokienė

MOTERŲ PASAULIS

Veda Ieva Trečiokienė

Naujos mados formali moters suknelė dėvėti dienos metu. Tai viena iš naujausių Hollywoodo modisčių sugalvota.

ŠEIMININKĖMS

Visokią paukštieną reikia numazgot šiltu vandeniu, paskui šaltu, švariai nušluosčius apibarstyt druska ir pipirais. Taip darant išgaruoja nemalonus paukštienos kvapas. Paukštiena tinka vartojimui ne anksčiau, kaip už 24 valandų po papiovimo.

Kept paukštieną reikia gerai karštam pečiuje, krūtine žemyn. Jeigu kepsi uždengtoje blėtoje, tai paukštiena tik šus, o ne keps.

Keptas kalakutas (turkey) ir kaštanų kamšalas

Paimk baltos 2—3 dienų duonos minkštimą ir ištrink su rankom, kol nebus šmočiukų. Ištirpyk 3 šaukštus sviesto, supiaustyk 1 svogūną, paspirginkite sviete ir sumaišyk su duonos trupiniais. Įdėk ½ šaukštuko "poultry seasoning" ir ½ puoduko smulkiai supiaustytų salierų.

Nuplauk svarą kaštanų (chestnuts), pavirink porą minučių, nulupk ir plonąją žievelę, (užpilk vandens tiek, kad tik apsemtų virk kol bus minkšti. Į kamšalą dėk tik riešutus, o vandenį palik dėl palaistymo. Riešutus gali supiaustyti arba ir cielus dėti.

Vietoj sviesto galima vartoti ½ svaro sausage mėsos bet pirma reik paspirgint.

Kai sudėsi kamšalą, užsiūkit ir kojas suriškit, tai nepliš. Ištrink šlaunis ir krūtinę sviestu, apibarstyk druska ir kepk lengvame pečiuje. Kaip pradės kepti, laistyk vandeniu, kuriame kaštanai virė, į kurį galima dar vandens dapilt ir gabalėlį sviesto įdėt. Vėliau galima ir šiaip vandens į blėtą po biškį įpilt ir tankiai palaistyt. Jei neturi uždengiamos blėtos, kad perdaug neparustų, galima uždengt pasviestuota vaškine popiera; sviestuotą pusę dėk prie mėsos ir prismeik su pagaliukais. Kept apie 2½ valandas, pagal didumą.

Virėja

ŠMEIŽTAS IR JO PASĖKOS

Rašo ONA

Kaip tai lengva yra įsivaizduoti nebūtus dalykus. Sulig mūsų šalies teisių ir teismų žmogus, nepaisant kokiu nusižengimu jisai būtų kaltinamas, yra nekaltas patol pakol jisai nėra rastas kaltu. Paprastai žmonės laiko jį kaltu iki jam pasiseka savo nekaltybę įrodyti. Ir tai dar nereiškia, kad žmonių akyse jisai yra nekaltas.

Šmeižto obalsiui niekuomet netrūksta klausytojų. Atsistokime ant bile kampo, arba susieikime su savo pažįstamais ir pamėginkime vieną arba kitą ypatą pagirti už jo ar jos gerus darbus, klausytojų mažai teturėsime. Bet iš kitos pusės stokime ant to pat kampo ir pradėkime vieną, kitą užpuldinėti, įtarti, šmeižti, niekinti, o žmonių būriai tave apstos ir klausys ką tu jiems pasakoji.

Sakoma, kad Cezaro žmona niekuomet nebuvo jokiame atvėjyj įtariama. Bet jos vyras buvo despotas ir jeigu kas nors būtų drįsęs apie ją ką tokio išsitarti, tai tokiam liežuvininkui būtų reikėję už tai sunkiai nukentėti.

Šiandie-gi nėra žmogaus, kuris nebūtų nužiūrimas; kuris nėra šmeižiamas vienokiu ar kitokiu būdu įtariamas.

Žmogus save godojantis, nuo jaunystės dienų rūpinasi įsigyti gerą vardą, gerą reputaciją. Jo pastangos atvaizdina jo gyvenimo darbą, į kurį jisai įdeda savo triūsą, savo mintis, savo viltį ir energiją. Bet kada šmeižto galybė ant jo supuola jisai prieš tąją galybę niekuomet negali atsilaikyti ir jisai lieka savo šmeižikų auka.

Nėra nieko lengvesnio, kaip paleisti neteisingus įtarimus, melagingus užmetimus, nuo kurių nekaltasis ne kartą skaudžiai nukenčia, ypač kada toks nelaimingas žmogus tokio įtarimo nėra užsitarnavęs.

Žmoguje, matomai, dar yra užsilikęs kokis tai žvėriškas pavydas, blogumas, kuris kartas nuo karto užviešpatauja mūsų sanprotavimą ir verčia mus klausytis, su tam tikru užganėdinimu visokių šmeižtų, kokie tik mums pasipina.

Mums nedaro skirtumo, kas tenka tokio šmeižto auka. Žmogus gali būti teisingiausias, bet šmeižikams jisai yra hipokritas. Jo teisingumas laikomas už priedangą, kurios skraiste jisai dangsto savo nusikaltimus, prasižengimus.

Yra sakoma, kad nuo blogo galima išsisaugoti. Yra sakoma, kad gero charakterio žmogus neturi ko bijotis. Argi? Net ir tie, kurie mus tuos dalykus mokina žino, kad tai netiesa, nes nuo pikto liežuvio nei vienas negali išsisaugoti. Taip ilgai kol žmonės į tokias niekšystes kreips domę, patol kiekvieno žmogaus geras vardas bus pavojuje.

Yra įvairų būdų žmogaus šmeižimui ir yra įvairių žmonių, kurie kitus beniekindami suranda sau didžiausį užganėdinimą.

Vienas būdas atsiekimui tokio užsiganėdinimo yra užvydėjimas. Vienas stebėtiniausių apsireiškimų yra tas, kad nepaisant kokiu būdu žmogus yra pasiekęs laimingesnio gyvenimo, tačiaus faktas pasilieka, kad kiti, kurie to žmogaus nei nematė ir nepažįsta, jo neapkenčia.

Kodėl taip yra, kas žino? Genijų atlikti darbai visuomet neša žmonijai naudą, pavyzdin—žmogus, kurs nupiešė garsųjį paveikslą; kurs parašė gerą, naudingą knygą; kuris išrado didelį išradimą, tokie žmonės ištikrųjų užsitarnauja pagarbos, nes savo pastangomis jieji nemažai prisideda prie pagerinimo žmonių būvio. Vienok tokie žmonės paprastai daugiausia nukenčia per šmeižikus ir nesuvaldomų liežuvių.

Tūlas rašėjas, John Keats, vienas garsiausių poetų, kuris buvo plačiai žinomas dėlei savo malonumo ir geraširdingumo savo laiku daug nukentėjo per tokias ypatas, kurios valdė plunksną, bet pasisekimo neturėjo.

Kiekvienas mokyklą lankantis vaikutis žino, kas atsitiko su Kristofu Kolumbus'u, kuris per savo drąsą atrado naują pasaulio dalį. Per nelemtų žmonių įtarimus jisai buvo nuteistas kalėjiman, ir garbė, kurią buvo užsitarnavęs, buvo nuo jo atimta. Ir tie valdininkai, kurie jam patikėjo ir daug laimėjo per jo radinius, buvo pirmutiniai įtikinti apie jį paskleistiems melams.

Sir Walter Raleigh, vienas drąsiausių ir narsiausių savo laiku anglas, buvo nužudytas per nepamatuotą skundą, kuriam tai skundui valdžia patikėjo. Tai tiktai keli iš praeities atsitikimų.

Gi pasižiūrėkime kas šiandien darosi pačių lietuvių tarpe, jau nekalbant apie kitataučius. Neseniai vienas geras lietuvis, kurs daug metų dirbo savo žmonių labui, buvo gerbiamas nevien lietuvių, bet ir kitataučių tarpe, per tulus karjeristus net per spaudą apšauktas vagim ir t.t. Kitame atsitikime tūli vieši žmonės per tuos pačius karjeristus pateko net į teismus už tai kas ne per jų darbus ir norą įvyko. Kaip tie žmonės, šmeižikų aukos, galės savo vardus nuvalyti nuo to purvo, kuriuo juos apdrapstė? Nepaisant kokis teismas pripažintų juos nekaltais esant —dėmė pasiliks, neišdils.

Žmonės, kurie šiek tiek iškyla viršun paprastai tampa šmeižikų aukomis. Įtarimas, kaip ir giltinė, mėgsta naikinti tai kas blizga. Pas kiekvieną žmogų yra nors krislelis niekšiškumo ir kiek blogo tasai krislelis gali padaryti, jeigu mes neįstengiame jį suvaldyti, žino tik tie, kuriems prisieina nuo jo nukentėti. Mes gerai žinome koks biaurus dalykas yra šmeižtas. Mes taipgi žinome kaip sunku yra gintis nuo palaido liežuvio.

Tad, ar nevertėtų nors mums, moterims vengti bergždžių įtarimų, nepamatuotų šmeižtų ir pakartojimo to ką nežinom ar teisybė, ar ne? Tiktai toji ypata supras reikšmę šių žodžių, kuri yra nekaltai nukentėjusi per melagingą įtarimą ir prieš kurį teisingiausias ir sąžiningiausias žmogus apsiginti negali.

Šioje ašarų pakalnėj būtų daug patogesnis ir linksmesnis gyvenimas, jeigu žmonės abelnai stengtųsi viens kitam neužvydėti, nekenkti.

Iš visų patarlių man, asmeniškai, reikšmingiausias yra—gyvenk, ir leisk kitam gyventi.

Lapkr. 23 d. — Dėkų Dieną ir jūs šitaip piaustysite keptą kalakutą.

Praktiški patarimai

Kad nesuskiltų kepami obuoliai ar pamidorai, reikia juos lengvai aptepti iš viršaus alyva.

Kad pageltęs baltas šilkas atgautų spalvą, reikia plaunant įpilti amoniako spirito.

Tas daržoves, kurios auga žemėje, (bulves, morkas ir kt.), verdant reikia dėti į šaltą vandenį. Tos, kurios auga virš žemės (žirniai, kopūstai ir kt.) — į verdantį.

Valant seną pajuodusį sidabrą, reikia jį 12-kai valandų padėti į nupiltą nuo išvirusių bulvių vandenį.

Valant pažaliavusią bronzą, reikia ją valyti citrinos sunka ir žibalu.

Išimti riebumo dėmes iš kilimų, reikia trinti tas vietas mišiniu magnezijos ir benzino.

— Lietuvos oro susisiekimas tarp Kauno ir Rygos yra labai gyvas. Lėktuvais "Stepas Darius" ir "Stasys Girėnas" kasdien į vieną ir kitą pusę vežiojami keleiviai, paštas ir mažesni siuntiniai.

— Žemės ūkio akademijos korporacijos nutarė šiemet neruošti jokių pasilinksminimų.

KNYGŲ SĄRAŠAS

Vienybėje neseniai iš Lietuvos gauta žemiau pažymėtos knygos. Jos visos yra įdomios skaityti ir su kai kuriomis verta susipažinti. Knygos parduodamos žymiai nupiginta kaina. Reikalaukite knygų asmeniškai, arba pasiųskite atviruką administracijos adresu ir reikalaujamos knygos Jums bus tuojau pasiųstos

V. Krėvė, Kriėvės Raštai X t. 217 pusl. .60
Anatole France, Taisa, Romanas, 205 pusl. .50
V. Dovsinaitė, Janina arba Naujoji moteris, 240 pusl. .60
H. G. Wells, Pasaulių Karas, 175 pusl. .50
Vyt. Bičiūnas, Mano Apysakos, 174 pusl. .50
Pastogės Filozofas, .50
Attmannsbacher, Napoleono I Meilužė, 120 pusl. .50
V. Stefansson, Eskimas Kekas, vaikams kn., 168 pusl. .40
Vyt. Alantas, Artisto Širdis, novelės, 207 pusl. .50
E. Thompson, Vinipego Vilkas, vaikams kn., 96 pusl. .40
N. Nammarstrom, Trys Gamtos Pasakos, vaikams, 160 psl. .40
Liudas Gira, Žygio Godos, poezija, 118 pusl. 1.00
Liudas Gira, Paparčio Žiedas, misterija, 132 pusl. .75
Balys Sruoga, Dievų Takais, 167 pusl. 1.00
P. Rozegeris, Kai Buvau Dar Vaikas, 107 pusl. .50

Be šių aukščiau pažymėtų yra ir kitų įvairiausių knygų, kaip poezijos, scenos veikalų, daugiau pritaikintų mūsų gyvenimo aplinkybėms, prozos, beletristikos, apysakų, romanų ir kt.

Ypač tinkamų yra scenos veikalų, kaip komedijų, dramų, tragedijų ir operečių, kurias pastatyti lengvai įmanoma ir mūsų išeivijos gyvenimo sąlygose.

Kreipkitės į Vienybės administraciją ir Jūsų pageidaujamos knygos bus pasiųsta. Užeikite asmeniškai ir pasirinkite. Vienybės knygyne gausite įvairiausių knygų žymiai nupigintomis kainomis.

Išėjo iš spaudos naujai pertaisyta ir patobulinta

LIETUVIŲ KALBOS GRAMATIKA

Sutaisė ir papildė kun. Dr. J. Starkus

Gramatikoje išdėstyta: Fonetika, Morfologija, Sintaksė.
Visos kalbos dalys ir pagrindinės rašybos taisyklės
Linksniavimas ir asmenavimas. Kirčio mokslas ir rašyba

KAINA NUPIGINTA. TIK $1.00 (DOL.)

Tuojau reikalaukite VIENYBĖS administracijoje

193 Grand Street, Brooklyn, N. Y.

Kam yra patogu reikalaukite pas Liet. Spaudos B-vės prez. A. S. TREČIOKĄ, 314 WALNUT ST., NEWARK, N. J.

PAGALVOK APIE RYTDIENĄ!

NĖRA žmogaus, kuris nesirgtų ir nemirtų. Susirgus — kiekvienam reikalinga pašelpa. Numirus — reikalinga pagelba likusiems šeimos nariams. Bet ne visi žmonės tuo apsirūpina, kol sveiki ir kol nelaimė jų neištinka.

BŪK rūpestingu!

PAGALVOK apie savo ir savo šeimos likimą— rytdieną!

APSIDRAUSK save ir savo šeimą didžiausioje lietuvių apdraudos ir pašelpos organizacijoje.

APSIDRAUSTI galima nuo $100 iki $5,000.

LIGOJE pašelpą galima gauti nuo $6 iki $12 savaitėje.

NARIAI priimami nuo 2 iki 60 metų amžiaus.

SUSIVIENIJIME yra apie 15,000 narių.

BŪK tos didelės lietuvių šeimos narių!

ĮSIGYK SLA Jubiliejinį Albumą. Tai graži, didelė, istoriška knyga, kurioje telpa virš 1,000 paveikslų — jūsų giminių ir pažįstamų.

SUSIVIENIJIMO turtas — virš $2,000,000.

BŪK to turto dalininku!

SUSIVIENIJIMO kuopos randasi visuose didesniuose lietuvių centruose Amerikoje.

ALBUMO kaina $5. SLA nariams — $2.50.

PRISIRAŠYK prie artimiausios tamstai kuopos!

INFORMACIJAS galite gauti:

LITHUANIAN ALLIANCE of AMERICA

307 West 30th Street, New York, N. Y.